

חייב חלל מדיני ממון ומלד ד"מ המזיק או שאכלן הא פטור] וכבר תמה בכ"ז בגז"א כאן במכות.

והגלענ"ד בזה ע"פ דברי רבינו אפרים ז"ל בשטמ"ק כתובות ד"ל בזה דאמרינן בתם זר שאכל תרומה וכו' דמפרש לה בתרומה שלא בזה ליד כהן ואע"פ דמזיק מח"כ או שאכלן פטור היינו כגון שאכל זרוע לחיים וקיצה דליכא איסורא אכל זר שאכל תרומה דעציד איסורא קנסוהו רבנן שיתחייב בקרן ע"ש וכבר הבאתי בעכ"י דבר זה בקה"י כתובות סי' ל' אות ג' ע"ש, ואח"י שפיר היעצ דלעולם מיירי בתרומה שלא זכה זה כהן ומ"מ אינו נפטר כדין מזיק מח"כ או שאכלן דפטור שזה אינו חלל כשאכל מח"כ כגון זרוע לחיים וקיצה דלא עציד איסורא אכל האוכל תרומה דעציד איסורא קנסוהו רבנן שישלם ע"ש וממילא נמי ניחא הא דכשזמנו בכול פטור אף מקרן אע"פ שצכל דיני ממונות לא יבא נפטר מטעם שעסק במלוה שזמנה בכול מ"מ הכא שפיקר התשלומין הוא קנס מדרבנן עבור שעשה איסור וכשהוא בגדר אנוס אין לקונסו ואח"י שפיר הכל בעכ"י.

סימן יב

בהא דאמר רבא כרת וקרבן

לא בעי אזהרה

די"ג דתניא אחד חייבי כריתות ואחד חייבי מיתת ב"ד ישנם בכלל מלקות ארבעים דברי ר' ישמעאל רע"ק אומר חייבי כריתות ישנם בכלל מלקות כו' ומפרש רבא טעמא דרע"ק דקאמר שחייבי מיתות ב"ד אינם בכלל מלקות משום דהוי לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד כו' ואקשינן א"ה חיי"כ נמי ומשני רבא דכרת לא בעי אזהרה דכא

פסח ומילכ כו' ואקשינן ודלמא אזהרה לקרבן כו' ומסיק דקרבן ג"כ לא בעי אזהרה [והא דפסח ומילכ לית בכו קרבן הוא משום שאין בעצירה בקו"ע] ולכן שפיר לוקין באזהרת דחיי"כ, המחבאר מסוגיין הוא דאי כרע"ק דחייבי כריתות לוקין ע"כ דלא כרת ולא קרבן בעי אזהרה, ומש"ה הוי שפיר אזהרה למלקות, וכיון דכלכה כרע"ק מחבירו וגם בסוף מכילתין פסקינן הלכתא כרשב"ג דחיי"כ לוקין ע"ש א"כ ע"כ קיי"ל דכרת וקרבן לא בעי אזהרה ומכאן תמה בשטמ"ק ריש כריתות על רש"י ז"ל שהאריך לבאר כל אחד מחיי"כ היכן הוזכר והרי בתם לענין קרבן איירי וקרבן הא לא בעי אזהרה. גם מדברי הרמב"ם ז"ל ריש הלכות שגגות משמע דקרבן בעי אזהרה ע"ש [אך אינו מוכרח כ"כ כמש"כ בספר עמודי אור סי' מ"א ע"ש סק"א] ותמוז דהא הרמב"ם ז"ל פוסק כרע"ק דחיי"כ לוקין וא"כ בהכרח דקרבן ל"כ אזהרה כדמחבאר מחוך הסוגיא דמכות וכנ"ל.

ואמנם באמת בכמה סוגיות מוכח דקרבן בעי אזהרה דבשזועות י"ח צ' לבתר מחגי' דהן היה משמש עם הטכורא ואמר לו נעמאתי ופירש מיד חייב בעי שם בגמרא אזהרה למשמש כו' דלא נפרש מיד מנלן כו', ל"ת מנלן וכו'. משמע דפשיטא שיש כאן ל"ת. והא לא תנן במשנתנו חלל שחייב קרבן חלמא דפשיטא לית דקרבן בעי אזהרה וכן פירשו התוס' שם ד"ה ל"ת מנלן דלא מחייב חטאת אלא"כ יש צו לאו וכו' ושם בגליון הש"ס זיין לב"ק דף ק"ה וזכחים דף ק"ו דבב"ק ק"ה ע"צ תניא לענין חייב קרבן דשזועת הפקדון אזהרה מנלן משמע דקרבן בעי אזהרה [והא דאמר] נמי שם לעיל וכחש זה אזהרה מנין וכו' וקס"ד דרז"ל אזהרה לחייב עונש דהשזה ואחריות כבר תמכו התוס' דהא חייבי ממונה ודאי לא בעי אזהרה ועיין שטמ"ק שם מש"כ לתרץ את זה הרא"ש ז"ל בשם

ר"ח ז"ל] וצנחנים דק"ו דהנן שם דהשוחט והמטבח בחוץ חייב מטאת וצעי הגמרא אזכרה גשוחט בחוץ מנגן ופירש"י ז"ל לפי שאינו חייב מטאת אלא"כ איכא אזכרה וצודאי שכן משמע פשטות הסוגיא דאחא דהנן חייב מטאת צעי הגמ' אזכר' מנגן ומשמע דצעי אזכרה ועתוס' שם שהקשו מסוגיא דמכות דאמרין קרבן ג"כ אזכרה ונדעת רש"י ז"ל ל"ל דסוגיות חלוקות הן והסוגיא דצנחנים ושבועות סובר דקרבן צעי אזכרה. אך להבך סוגיות הדק"ל דאי קרבן צעי אזכרה היכי לוקין על חיי"כ הא אזכרה לקרבן אתי וכדמקשינן במכות.

ובלעג"ד כזה צעה"י צנחנים דגם כזה דמסקינן בסוגיין דכרת לא צעי אזכרה [מה"ט דאי אזכרה לכרת א"א שיכא חותה אזכרה ג"כ למלקות] הן הרמב"ם ז"ל צספר המלוות צשרש י"ד כהנ דליכא כרת חוץ מפסח ומילה אלא"כ איכא אזכרה שהעיקר צידינו לא ענש אלא"כ הזכיר וכל מקום שנמלא צו עונש כרת צכרתה שיש צו אזכרה ע"ש צספר המלוות וכבר תמה צזה הלח"מ פ"ה מסנהדרין ה"צ [ד"ה וכל לאו שניתן לאזכרת מיתה צ"ד כו'] שזהו נגד המבואר צמכות דכרת לא צעי אזכרה ע"ש וצמש"כ עליו הרצ המגיד ז"ל צמל"מ פ"י מסנהדרין ה"ז. ויתכן שמקור דצרי הרמב"ם ז"ל צמ"ש דכרת צעי אזכרה הוא מיומא דפ"א דילפינן צצרייתא מקרא דאיכא עונש כרת להאכל ציוה"כ ומסיק אצל אזכרה לעינוי של יום עצמו לא למדנו ושקיל וערי עוצא לאשכוחי אזכרה לעינוי דיוה"כ והתם לא מיירי הסוגיא לענין קרבן חלה לענין עונש כרת ומשמע דהאי סוגיא סובר דכרת צעי אזכרה ופסק הרמב"ם ז"ל כמשמעות סוגיא זו אצל יקשה דהא פסק דחיי"כ לוקין ואי כרת צעי אזכרה א"א ללקות ע"פ אזכרה זו כדמתצאר מסוגיא

1234567

אוצר החכמה

דמכות.

והנראה לענ"ד צזה צדרך אפשר דודאי לחייב שני עונשין ע"פ אזכרה

אחת נא יתכן דכיון דהאזכרה צאה לעונש זה כבר אינו אזכרה לעונש האחר [דהא חילטריך ליה להזכיר צשציל עונש זה כדפירש"י ז"ל] אצל לפי מאי דקיי"ל כרצ"ג דאמר צסוף מכילתין דחיי"כ שלקו נפערו ידי כריתות וכדפסק התם רצ"א אמר רצ דהלכה כרצ"ג, א"כ אין זה כלל שני עונשין רק כך הוא ענינו של העונש שיכא או זה או זה, דחייב כרת חלה שיכול להפטר מכרת ע"י מלקות והמלקות צא צמקום הכרת א"כ עכ"פ אין כאן חלה עונש אחד וכך הוא עכסיוסו של העונש ולפ"ז לא שייך כלל לומר שאם האזכרה צאה עובר הכרת א"א שיצא לאזכרת עונש מלקות דהא הכל עונש אחד הוא. והא דאמר' בסוגיין דדף י"ד דאי אזכרה לכרת א"א שתכא אזכרה זו למלקות הא קאי לרע"ק ורע"ק פליג ארצ"ג וקסבר דחיי"כ חייבין תרתי היינו כרת וגם מלקות וכדאמר ריו"ח לקמן צדכ"ג ע"צ הלוקין עליו חצרו על רצ"ג ופירש הריטב"א ז"ל שם דחצרו היינו ר' ישמעאל ורע"ק דמחייבין מלקות לחיי"כ דמ"מ סצרי שהמלקות אינו פוער את הכרת ע"ש. וא"כ לרע"ק איכא ממש שני עונשין היינו כרת וגם מלקות ומשו"ה אמרי' אליציה דאי כרת צעי אזכרה א"א ללקות ע"פ אזכרה זו דא"א לחייב תרתי ע"פ אזכרה אחת כג"ל אצל להלכה דקיי"ל כרצ"ג שפיר לקי ע"פ אזכרת כרת דהכל עונש אחד וכמשנ"ה.

ואפילו אם נאמר דרע"ק מודה לרצ"ג דהמלקות פוער מכרת עיין צצטה"מ ז"ל וצמלחמות מש"כ צזה צסוף מכילתין, מ"מ הא ודאי דסוגיא זו דמכות דף י"ד סובר דלרע"ק דאמר חיי"כ לוקין היינו דאיכא תרתי עונשין מלקות, וגם כרת, מדאמר' לעיל עמא דאמר רע"ק דחייבי מיתות אינם צכלל מלקות לפי שנאמר כדי רשעתו משום רשעה אחת אהא מחייבו וא"א מחייבו משום שתי רשעיות ואקשינן א"ה חיי"כ נמי היכי לוקין הא כוי צי

רשעיות [ומשני צפי ריבחה תורה כו']
ואס"ד דמלקות פוער מכרת כרחצ"ג א"כ
אין כאן צי עונשין כלל רק או זה או זה
וצע"כ דסוגיא דכבא דלא כרחצ"ג וכמש"כ
הנוצ"ת חאו"ת סי' קכ"ח ע"ש, וי"ל כנ"ל
דכיון דסוגיא זו סובר דאיכא צי עונשין
שפיר אקשינן דאי אזכרה לכרת א"א להיותו
אזכרה לעונש נוסף דמלקות והולך הגמרא
לחרץ דכרת ל"צ אזכרה, אבל לפוס מאי
דקיי"ל כרחצ"ג דמלקות פוער מכרת שפיר
י"ל דכרת צעי אזכרה ומ"מ שפיר לקי כיון
דצוה המלקות נפטר מהכרת, וכלל עונש
אחד וככל הנ"ל.

ועפ"ז נראה דחתי שפיר נמי לפי הסוגיות
דקרצן צעי אזכרה בא דחיי"כ
לוקין ולא קשיא אי אזכרה לקרצן היכי
לקי, דלכאורה פשוט דאזכרה לכרת אינו
מונע אותה אזכרה מלהיות אזכרה לקרצן
וכן איפכא אי האזכרה לקרצן אינו מונע
אותה מלהיות אזכרה לכרת דכרת וקרצן
כל ענין אחד הוא שזדונו כרת ושגגתו
קרצן וראיה לזה דאל"כ היכי חייב קרצן
על חייבי כריתות שיש צדן מיתה כגון
חמותו וכלתו וא"א וכיו"צ וברי מיתה צ"ד
ודאי צעי אזכרה והיכי יתחייב קרצן
באזכרה זו א"כ איפכא אי אזכרה לקרצן
היכי חייב מיתה, ואס"ד דאזכרה דמיתה
א"א להיות אזכרה לקרצן א"כ מוכרח מזה
דקרצן לא צעי אזכרה והיכי מקשה הגמרא
ודלמא אזכרה לקרצן [וכן סובר סוגיות
דשבוטות וצחוס דקרצן צעי אזכרה כנ"ל]
אע"כ כנ"ל דמיתה וקרצן הכל דין אחד
הוא וסגי לזה באזכרה אחת שכך הוא
הדין דהמוזהר למיתה חייבין על שגגת
אזכרה זו קרצן, ורק צסוגין דאמרי
שכאזכרה "למלקות" צוה אקשינן ודלמא
אזכרה לקרצן דאי צאה האזכרה לקרצן
אינו שייך למלקות שהרי חייבי מלקות לית
בהו קרצן וכל חיוצ הקרצן הוא מכה חיוצ
הכרת וא"כ הם שני ענינים דלא שייכי
ז"ל הוא מלקות וקרצן, ואי אזכרה בא

לזה אינו לזה, וכל זה לפוס סוגין דמלקות
אינו פוער את הכרת אבל לפמשנ"ת
דלרחצ"ג דקיי"ל כוותיה הוי עונש דמלקות
וכרת חדא מלתא וחדא עונש כי המלקות
הוא סעיף מעונש הכרת שכך הוא טיבו
של כרת שיכולים לפוערו ע"י מלקות וצוה
המלקות במקום הכרת, וכו"ל רק אזכרה
לכרת, וממילא נמי אין להקשות. בא אזכרה
לקרצן שהרי כבר הוכחנו דסגי באזכרה
אחת למיתה וקרצן וה"כ לכרת וקרצן וכל
קושיא הגמרא דלא סגי באזכרה אחת
היתה לענין מלקות וקרצן ולפמשנ"ת הרי
לרחצ"ג גם המלקות הוא מסעיף הכרת
וא"ל אזכרה מיוחדת והוי לפ"ז רק אזכרה
כרת וקרצן ולזה סגי באזכרה אחת
וכמשנ"ת צע"כ. הקצ"ה יאיר עיינו
צתורה"ק. ועיין ממה ששייך לענינינו
במשוואה רעק"א ז"ל תנינא סי' קי"ח, ובספר
עמודי אור סימן מ"א מסק"ע ולכלן ובאור
שמה פ"ה מסנהדרין.

לעזר החסיד

סימן יג

בגדר חיי"מ שוגגין לענין קלב"מ

מכות ע"ז אי אמר ריו"ח אנו אין לנו
אלא זאת ועוד אחרת כו' נפק דק
ואשכח אונס שגירש וכו' אלא אונס שגירש
ציעלו ול"צ היכא משכח"ל אי דקעלה
קלב"מ כו' וצחוס' ד"ה אי הקשו וא"ח
ודלמא שהרגה צסוגג, פי' דכשהוא שוגג
על העצירה של מיתה ולא נתחייב מיתה
צפועל אינו נפטר בזה ממלקות אע"פ
דמסיק רצין צגמרא כתובות דף ל"ה דחיי"מ
שוגגין ודבר אחר פוער זהו דוקא לפוערו
מממון אבל ממלקות אינו נפטר לריו"ח
אלא כשהוא חייב מיתה צפועל כדמוכח
חולין דף פ"א ודברי המהרש"א ז"ל כאן
ל"ע וכמ"ש באחרונים ז"ל עיין ספר המאיר
לעולם בארוכה, ומשו"ה הקשו החוס'